

Β' ΤΑΞΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Απαντήσεις Διδαγμένου

1. Γιατί μας κατηγορήσαν βέβαια οι Χίοι και οι Βυζάντιοι και οι Ρόδιοι ότι σχεδιάζουμε κακό εναντίον τους, και γι' αυτό το λόγο κήρυξαν εναντίον μας τον τελευταίο αυτόν εδώ συμμαχικό πόλεμο. Όμως, θα αποδειχθεί ο Μαύσωλος αυτός που τους υποκίνησε σε αυτά και τους έπεισε, αν και ισχυρίζεται ότι είναι φίλος των Ροδίων, ότι έχει αφαιρέσει την ελευθερία τους, ενώ οι Χίοι και οι Βυζάντιοι που παρίσταναν τον σύμμαχο ότι δεν έχουν βοηθήσει στις συμφορές τους, και εσείς, τους οποίους φοβόντουσαν, μοναδικοί από όλους πρόξενοι της σωτηρίας τους. Κι αφού αυτά θα τα διαπιστώσουν όλοι γενικά, θα κάνετε τους δημοκρατικούς σ' όλες τις πόλεις, ώστε να θεωρούν αυτό ως εγγύηση της δικής τους σωτηρίας, αν είναι φίλοι σας. Απ' αυτό καμιά μεγαλύτερη ωφέλεια δεν θα μπορούσε να σας συμβεί, δηλαδή από το να πετύχετε ανεπιφύλακτη φιλία απ' όλους με τη θέλησή τους.
2. α) Ο ρήτορας στην πρόθεση του λόγου του (παράγραφοι 3-4) επιχειρηματολογεί υπέρ της άποψης που διατύπωσε στην προκατασκευή, ότι δηλαδή συμφέρει και θα δοξάσει την πόλη η παροχή βοήθειας στους Ροδίους. Το επιχείρημα αναπτύσσεται με τρόπο αριστοτεχνικό. Αποδίδει στο Μαύσωλο και τις ραδιουργίες του την ηθική αυτουργία της αποστασίας των Ροδίων. Παράλληλα, καταγγέλλει τους συμμάχους των Ροδίων για αδράνεια, αδιαφορία και υποκρισία, καθώς παρίσταναν τους φίλους και τους συμμάχους τους, αλλά δεν τους βοήθησαν, όταν τους καταπίεζε ο Μαύσωλος. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρεί να μειώσει την ευθύνη των Ροδίων, αφού εξαπατήθηκαν, και να απαλλάξει από την ευθύνη τους Αθηναίους χαρακτηρίζοντας συκοφαντίες τις κατηγορίες εναντίον τους.
β) Επειδή οι Ρόδιοι αποστάτησαν, διότι εξαπατήθηκαν, ο ρήτορας συμπεραίνει ότι οι Αθηναίοι πρέπει να διαλύσουν τις «συκοφαντίες» που πανελληνίως διαδίδονται εις βάρος τους βοηθώντας τους Ροδίους και ανατρέποντας με έργα μεγαλοψυχίας, που δεν είναι δυνατόν ν' αμφισβητηθούν, τις «ανεύθυνες» φήμες. Αυτό είναι, κατά το ρήτορα, μακροπρόθεσμα το συμφέρον της πόλεως, αφού θα απαλλαγεί από τις άδικες εις βάρος της φήμες και θ' αποκομίσει τη δόξα της προστάτριας των αδικουμένων. Η πασιφανής (ὕφ' ἀπάντων ὀφθῆναι) και γι' αυτό αναμφισβήτητη μεγαλόψυχη συμπεριφορά της πόλεως θα γίνει σημαία (σύμβολον) των φιλαθήναιων δημοκρατικών κομμάτων σε όλες τις πόλεις.
3. α) Η Αρτεμισία σε περίπτωση νίκης του Μ. Βασιλέως στην Αίγυπτο θα επιζητούσε την εὐνοιά του προσφέροντάς του ως δώρο τη Ρόδο, ώστε να την αναγνωρίζει ως νόμιμη διάδοχο του Μαύσωλου. Στην περίπτωση που οι επιχειρήσεις του Βασιλιά στην Αίγυπτο αποτύχουν (πράγμα το οποίο όντως συμβαίνει την εποχή που εκφωνείται ο λόγος, το 351 π.Χ.), η Αρτεμισία φοβάται πως, αν ο Πέρσης Βασιλιάς κατέχει τη Ρόδο, θα μπορεί να ελέγξει τις κινήσεις της. Ο Αρταξέρξης έχει κάθε λόγο να μην την εμπιστευτεί, αφού ο Μαύσωλος είχε ουσιαστικώς αυτονομηθεί και είχε στην αρχή υποστηρίξει την επανάσταση των σατραπών εναντίον του. Συνεπώς, συμφέρει την Αρτεμισία να καταλάβουν τη Ρόδο οι Αθηναίοι παρά ο βασιλεύς των Περσών και γι' αυτό θα έχει τέτοια υποτονική αντίδραση στην περίπτωση που καταλάβουν οι Αθηναίοι το νησί.

β) Ο ρήτορας παραδέχεται ότι δεν θα μπορούσε βέβαια να προβλέψει τις αντιδράσεις του Πέρση Βασιλιά, προσθέτει όμως ότι σε κάθε περίπτωση συμφέρει την πόλη της Αθήνας να βοηθήσει τους Ροδίους, διότι:

- στην καλύτερη περίπτωση ο Μ. Βασιλεύς δεν θα αντιδράσει.
- στην χειρότερη περίπτωση θα αντιδράσει παραβιάζοντας την ειρήνη και αποκαλύπτοντας έτσι τις επιθετικές του προθέσεις. Στη δεύτερη περίπτωση ο κίνδυνος θα ήταν ούτως ή άλλως αναπόφευκτος και θα αφορούσε όλους τους Έλληνες.

Αρα, το συμφέρον για τους Αθηναίους θα είναι να διαγνώσουν τις προθέσεις του Βασιλιά και να εξετάσουν αν σέβεται την Ανταλκίδειο ειρήνη.

4. Ο λόγος του Δημοσθένη *Υπέρ της των Ροδίων Ελευθερίας* ανήκει στο είδος των συμβουλευτικών λόγων.

Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι πολιτικοί που εκφωνούνται στις συνελεύσεις του λαού. Μ' αυτούς παρέχονται συμβουλές για το μέλλον. Ο ρήτορας προτρέπει ή αποτρέπει τον λαό με σκοπό την επίτευξη του συμφέροντος ή την αποφυγή πολιτικών σφαλμάτων. Στην Αθήνα οι πολιτικές αγορεύσεις γίνονταν ενώπιον της Εκκλησίας του Δήμου, η οποία αποφάσιζε για τα πιο σοβαρά θέματα του κράτους. Οι ρήτορες των συμβουλευτικών λόγων είχαν απόλυτη ελευθερία συμβουλής και μεγάλη επιρροή στην πολιτική ζωή, ακόμη και αν δεν ασκούσαν δημόσιο λειτουργήμα. Είχαν όμως και την ευθύνη των εισηγήσεών τους, αφού το όνομά τους και οι προτάσεις τους περιλαμβάνονταν στα ψηφίσματα της Εκκλησίας. Σημαντικότερος ρήτορας συμβουλευτικών λόγων θεωρείται ο Δημοσθένης.

5. (Ενδεικτικά προτείνονται)

συνέστησαν: στάση, διαστημικός
φανήσεται: φάσμα, διαφανής
φάσκων: φήμη, καταφατικός
ἀφηρημένος: αίρεση, προαιρετικός
ὀφθῆναι: οπτικός, κάτοπτρο

Απαντήσεις Αδίδακτου

Μετάφραση

Αφού είχαν γίνει αυτά, αντί του Ισμηνία εξέλεξαν άλλον πολέμαρχο, ο Λεοντιάδης από την άλλη πήγαινε αμέσως στη Σπάρτη. Βρήκε εκεί τους εφόρους και το μεγαλύτερο μέρος από τους πολίτες να είναι οργισμένοι ενάντια στο Φοιβίδα, επειδή είχε πράξει αυτά αν και δεν είχαν διαταχθεί από την πόλη· ο Αγησίλαος όμως έλεγε ότι, αν είχε κάνει βλαβερές πράξεις ενάντια στη Σπάρτη, ήταν δίκαιο να τιμωρείται, αν όμως (είχε κάνει) καλές πράξεις, ότι ήταν αρχαίος νόμος να επιτρέπεται να αυτοσχεδιάζει (κάποιος) τα τέτοιου είδους. Το ίδιο λοιπόν αυτό, είπε, πρέπει να εξετάζουμε, τι δηλαδή από τα δύο είναι αυτά που έχουν γίνει: καλά ή κακά. Έπειτα όμως ο Λεοντιάδης αφού ήρθε στην εκκλησία του δήμου έλεγε τα εξής· Άνδρες Λακεδαιμόνιοι, ότι ήταν εχθρικοί σε σας οι Θηβαίοι, προτού να γίνουν αυτά που τώρα έχουν γίνει, ακόμα και εσείς (το) λέγατε.

Παρατηρήσεις

- 2α. πέπραξο, πεπράχθω
 ἔησθε
 εὐρης, εὐρέ
 σχοῖν
 ἴσθι, ἔσται
 σκοπῇ, σκοπεῖτω
- 2β. οὗτος
 Λακεδαίμων
 ὦ πόλι
 τοῖς πλήθεσι
 προσταθείσα
 πεπραχώς
 δίκαιαι
 ἀρχαιότερον
 ἔηθοῦσι
 σφᾶς
- 3α. ταῦτ(α): υποκείμενο στο ρ. ἐπέπρακτο, αττική σύνταξη
 ταῦτα: σύστοιχο αντικείμενο στο ρ. ἐπεπράχει (και υποκείμενο στη μετοχή οὐ προσταθέντα)
 τῇ Λακεδαίμονι: δοτική αντικειμενική στο βῆαβερά
 σκοπεῖν: υποκείμενο στο απρόσωπο ρ. προσήκει, τελικό απαρέμφατο
 Λακεδαιμόνιοι: επιθετικός προσδιορισμός στο ἄνδρες
- 3β. δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση
 ολικής άγνοιας διμελής, εισάγεται με το ερωτηματικό
 πότερον, εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το
 πραγματικό, λειτουργεί ως επεξήγηση στο τοῦτο.
- 3γ. ποθέμαρχος μέν ἀντί Ἰσμηνίου ἄλλῃος ἥρέθη